

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - XLVIII : WILLIE FINCH

Kritikasters kunnen me verwijten de figuur van FINCH er wat kunstmatig bij te halen in de galerij van vergeten Oostendse kunstschilders. Ze kunnen daartoe 2 redenen hebben : zo helemaal vergeten is FINCH nu ook wel niet ; en FINCH is in de strikte zin van de titel van deze reeks geen echte Oostendenaar te noemen.

Maar zoals zal blijken zijn zijn banden met onze stad toch lange tijd erg eng geweest terwijl onze kusten hem tot zijn doeken inspireerden. En dan is er nog zijn vriendschap met James ENSOR.

X X X

Alfred-William (zeg maar Willie) FINCH werd op 28 november 1854 in het Brusselse geboren (niét in Brussel zelf; maar in een tot nu toe niet achterhaalde randgemeente).
Net als ENSOR had ook FINCH een duidelijk Engelse origine.

Willy FINCH bracht vele jaren te Oostende door : zijn ouders waren de uitbaters van de "Cercle du Phare" op de Zeedijk (1). We vinden hen daar reeds in februari 1869 (2).

Na het slopen van de "Cercle du Phare", eind 1877, met het oog op de verbreding van de Zeedijk, was vader James FINCH nog een tijdlang uitbater van het "Hotel du Phare", tot hij begin 1881 failliet verklaard werd (3).

De familie woonde nadien in de Dorpsstraat te Mariakerke in de toen nog idyllische omgeving van het Duinenkerkje, dat Willie FINCH net als ontelbare andere artisten, zou inspireren.

Willie FINCH werkte als postbediende te Oostende.

X X X

Het is niet geweten waar FINCH zijn allervroegste artistieke opleiding ontving. Misschien was dat aan de Oostendse tekenschool, olv. VAN CUYCK en zijn medewerkers ?

Van 1878 tot 1880 deed FINCH zijn hogere kunststudies aan de Brusselse Academie. In diezelfde jaren was een andere kunstenaar uit Oostende - James ENSOR - eveneens student aan deze instelling.

Het lijkt me méér dan waarschijnlijk dat FINCH en de 6 jaar jongere ENSOR elkaar al vóór hun Brusselse studietijd kenden : in een klein stadje als Oostende moeten die twee jonge idealistische kunstenaars elkaar ongetwijfeld ontmoet hebben. Eventuele gegevens daaromtrent vinden we echter in de bestaande literatuur niet terug. Te Brussel kwam FINCH helemaal in de invloedssfeer van ENSOR. Dat blijkt uit de stijl van zijn landschappen en marines die hij na 1880 maakte : gezichten uit Oostende, Mariakerke, Blankenberge, de Westhoek...

In het kielzog van ENSOR werd FINCH aldus een notoir vertegenwoordiger van het impressionisme in België, samen met VOGELS, PANTAZIS en enkele anderen.

In 1884 noemde Camille LEMONNIER, een gezaghebbend kunstcriticus uit die tijd, FINCH "een copij van zijn leraar en vriend Ensor".

FINCH's vriendschappelijke contacten met ENSOR worden onderstreept en bevestigd door enkele kunstwerken.

Op de eerste plaats is er het portret van Willy FINCH dat ENSOR in 1882 schilderde, nu een van de merkwaardigste schilderijen uit de verzameling van het Museum voor Schone Kunsten Oostende.

FINCH vinden we terug poserend voor de mannefiguur op het doek "Russische muziek" (1881), een intimistisch burgerinterieur met pianospelende dame en luisterende heer. Dit schilderij had oorspronkelijk als titel "Chez Miss".

X X X

De toenmalige Oostendse dagbladders (vooral L'Echo d'Ostende), beschouwde FINCH in die jaren wel degelijk als een Oostendenaar. Nu en dan verwees de krant naar de kunstkritieken die in binnenlandse dag- en weekbladen stonden. De passages waarin sprake over ENSOR en FINCH werden overgenomen.

Zo lezen we in de "Echo d'Ostende" van 17 juli 1881 over FINCH's deelname aan een expo van "La Chrysalide" met 2 marines; in het nummer van 21 februari 1884 lezen we over zijn deelname aan een expo van "Les XX". Daarin wordt zijn "Oktoberzon" geprezen. FINCH wordt geloofd om zijn treffende atmosfeerwerking en lichtweergave.

In de "Echo..." van 27 mei 1880 sprak de chroniqueur over 2 schilderijen van FINCH, bedoeld voor het Salon te Gent, met name "Hoog water te Oostende" en "Rede van Oostende".

X X X

In februari 1885 spoelde een door een Franse visserssloep op sleeptouw genomen walvis aan op het strand ten oosten van de haven. Een gebeurtenis van formaat in het winterse Oostende ! De volkstoe-loop was enorm.

In "L'Echo d'Ostende" van 17 februari 1885 lezen we dat zowel James ENSOR als Willie FINCH er als eersten bij waren om het fait-divers in een olieverfschets vast te leggen.

Ook de kunstschilders F. MUSIN & A. DILLENS en de fotograaf LEBON vereeuwigden dit gebeuren.

X X X

In oktober 1883 was FINCH medestichter van de Brusselse avant-garde kunstkring "Les XX". Initiatiefnemer was Octave MAUS en tot de leden behoorden ondermeer : F. CHARLET, G. VOGELS, J. DELVIN, D. DE REGOYOS, P. DUBOIS, J. ENSOR, CH. GOETHALS, F. KHNOFF, P. PANTAZIS, F. SIMONS, G. VAN AISE, TH. VAN RYSELBERGHE, G. VAN STRYDONCK & TH. VERSTRAETE.

Anno 1884 maakte FINCH kennis met de kunst van WHISTLER tijdens een salon van "Les XX", en kwam er sterk van onder de indruk.

In 1887 droeg hij WHISTLER voor als lid van "Les XX", maar dat stuitte op tegenkanting van oa. ENSOR.

Op uitnodiging van WHISTLER stelde FINCH in 1888 tentoon in de Royal Society of British Artists te London.

In 1887 exposeerden twee belangrijke Franse kunstenaars in het Salon van "Les XX" : De impressionist PISSARO en de pointillist SEURAT.

Zo kwam FINCH in de ban van het pointillisme, en nam die techniek - persoonlijk verwerkt - over. Dit was o.m. het geval in "Boomgaard te La Louvière" (1891 ; museum Helsinki). "Hooioppers" (1889 ; Museum te Elsene), en in heel wat taferelen met Noordzeekusten.

In 1889 begint FINCH te exposeren bij "Les Indépendants" te Parijs.

X X X

Van 1893 af dan spitste FINCH zijn aandacht meer en meer toe op de toegepaste kunsten, meer speciaal op de artistieke keramiek. Eerst werkte hij - ook wel om den brode - in de gekende BOCH-fabrieken als schilder. Onder zijn impuls begon men er faience aan te maken beschilderd met taferelen in neo-impressionistische stijl. Maar na enkele jaren schakelde hij over op artistiek aardewerk. Hij had zijn eigen atelier te Chimay. Zijn stukken tekende hij A.W.F. In 1897 zou FINCH zich tenslotte in Finland vestigen. Hij werd er in 1902 leraar in een school voor Decoratieve Kunst te Helsinki. Hij introduceerde er meteen het impressionisme en het post-impressionisme in de Finse Schilderkunst. FINCH overleed te Helsinki in het jaar 1930.

Werk van FINCH wordt in volgdnde musea bewaard :

Brussel, Museum Charlier

Brussel, Koninklijke Musea voor kunst en geschiedenis

Elsene, Museum voor Schone Kunsten

Tournai, Museum voor Schone Kunsten

Helsinki

Abö

X X X

Deze bijdrage over een toch belangrijk kunstenaar heeft allerminst de pretentie compleet te zijn. Het weinig rechtlijnige in de grillige carrière van FINCH maakt hem een moeilijk onderwerp voor een sluitende biografie.

Toch kunnen we besluiten dat hij voor 50 % een Oostendenaar was, en betreuren dat zijn carrière niet hier verlopen is.

N. HOSTYN

Nota's :

1. D. FARASYN, Historiek van de eerste gebouwen langs de Oostendse Zeedijk, in De Plate, 79/94-146
2. Echo d'Ostende, 04.02.1869
3. Echo d'Ostende, 13.01.1881
03.11.1881

VOLGENDE MAAND : ANTOINE SCHYRGENS

OUDE HERINNERINGEN AAN OOSTENDE IN SPANJE

In het haventje Sanlúcar de Barrameda, aan de monding van de Guadalquivir staat een gebedshuis toegewijd aan de H. Maagd, waarvan de oorsprong zeer merkwaardig is.

Op het einde der 17de eeuw verging in de nabijheid een Oostendse vaartuig. De zeelieden konden enkel het beeld van H. Maagd redden dat de voorsteven versierde van dit zeilschip.

Uit dankbaarheid voor de redding van hun leven bouwden ze er een kapel ter eere van H. Maagd en die door de spanjaarden genoemd werd "Virgen del O". Deze O kwam er omdat op het zeil van het Oostendse vaartuig, zoals in die tijd voorgeschreven een "O" voorkwam, zoals nu nog op de Oostendse vissersvaartuigen het geval is.

We kunnen er bij voegen dat een Vlaamse kolonie gevestigd werd te Sanlúcar de Barrameda.

Vlamingen waren ten andere zeer talrijk in die tijden in Spanje en een groep stichtte zelfs een kerk met hospitaal bestemd voor hun landgenoten. Van deze Vlaamse vestiging die eveneens in de haven van Cadix een gelijkaardige vestiging had, werd verbeurd verklaard toen de troepen van Napoleon Spanje binnenvielen en de vermelde gebouwen bestaan niet meer.

Wat er nog bestaat is de stichting Sint-Andreas der Vlamingen te Madrid, stichting door de Antwerpenaar gekend onder de naam Pedro de Amberes. Destijds werden alle Belgen er gratis gedurende tien dagen onthaald op voorwaarde nochtans dat bij iedere maaltijd een aantal tientjes van de rozenkrans gebeden werd tot zielerust van de stichter. Wat moet die kerel in zijn leven uitgestoken hebben!

Jef KLAUSING

(Naar een mededeling van A. de Burbure de Wesembeek.)